

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри історії України
_____ Олександр ЗАВАЛЬНЮК

«26» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

для підготовки фахівців *другого (магістерського) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою *«Середня освіта (Історія)»*

спеціальності *014 Середня освіта предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)*

галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*

мова навчання *українська*

2024–2025 навчальний рік

Розробники програми: Анатолій ФІЛІНЮК, доктор історичних наук, професор кафедри історії України;
Павло КЛІЩИНСЬКИЙ, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України

Ухвалено на засіданні кафедри історії України

Протокол № 7 від «26» серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми _____ Іван БОРОВЕЦЬ

Зміст робочої програми

1. Мета вивчення навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «*Методика наукових досліджень*» є формування у майбутнього фахівця-політолога цілісних, системних, наукових знань і чітких уявлень про технологію та інструментарій науково-дослідної діяльності.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	30	16
Лекційні заняття	16	8
Практичні заняття	14	4
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	60	78
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Методика наукових досліджень» належить до обов'язкових освітніх компонентів загальної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: відзначаються її інтегральним характером, міждисциплінарним дискурсом, тісним зв'язком із комплексом гуманітарних дисциплін. Дисципліна вивчається у першому семестрі.

5. Програмні компетентності навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах загальної середньої, фахової передвищої освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки, громадянської освіти в процесі різнопланової фахової діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог організації освітнього процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність до особистісного і професійного розвитку.

ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 08. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.

ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

СК 01. Володіння спеціалізованими знаннями та методичними навичками самостійної, творчої роботи з організації і проведення науково-дослідницької роботи та написання кваліфікаційної роботи.

СК 06. Знання законів наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу.

СК 07. Розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах.

СК 08. Набуття цілісного уявлення про природу, закономірності, суть, особливості та принципи і методи історичного пізнання, способи й прийоми їх застосування в професійній діяльності та практиці історичних досліджень.

СК 21. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження, навчальним матеріалом базових дисциплін, оперування інформаційною базою (джерела та наукова література) предметної області дослідження та її аналітична й критична обробка для успішного виконання кваліфікаційних робіт.

СК 22. Здатність до презентації результатів наукового дослідження, аргументування та обґрунтованого відстоювання своєї позиції в процесі дискусії під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.

6. Очікувані результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Уміти застосовувати знання з методики наукових досліджень у дослідницькій діяльності.

ПРН 06. Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії.

ПРН 08. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість.

ПРН 21. Уміти планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження.

ПРН 22. Уміти репрезентувати результати авторського наукового дослідження, аргументувати та контраргументувати в процесі дискусії.

7. Методи навчання: Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (ігрові методи, дискусійна панель тощо).

8. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

9. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	разом	у тому числі	разом	у тому числі

		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	сем. /практ. Заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль (розділ) 1.										
Тема 1. Наука, наукове дослідження, його методика, принципи і методи	12	2	2		8	12	1	0		11
Тема 2. Джерела і факти історичного дослідження	12	2	2		8	12	1			11
Тема 3. Організація наукового дослідження	12	2	2		8	12	1			11
Тема 4. Методика інформаційного забезпечення наукового дослідження	14	2	2		10	14	1	2		11
Тема 5. Структура, теоретичні підходи, принципи і методи історичного дослідження	8	2			6	8	1			7
Тема 6 Методика роботи з архівними джерелами та науковими працями	12	2	2		8	12	1	2		9
Тема 7. Технологія підготовки магістерської роботи	10	2	2		6	10	1			9
Тема 8. Етика наукової роботи та принципи академічної доброчесності	10	2	2		6	10	1			9
Разом за змістовим модулем 1										
	90	16	14		60	90	8	4		78

10. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Формою підсумкового контролю є залік.

11. Критерії оцінювання результатів

Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: практичні заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуальні навчально-дослідні завдання – 10 балів.

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума
	100

Оцінювання практичного заняття

Оцінювання відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить

		прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач

		дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Оцінювання самостійної роботи (есе) (20 балів)

Самостійна робота з курсу здійснюється шляхом дослідження студентами отриманої тематики. Контроль проводиться у формі есе.

Есе оцінюється максимально у 20 балів, мінімально допустима кількість балів – 12.

Робота оцінюється в 16–20 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням історичних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичні, економічні, культурні аспекти у залежності від проблематики есе; есе розгорнуто розкриває заявлену тему.

Робота оцінюється в 12–15 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням

історичних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку відповідних уявлень з проблематики есе; есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету розгляду.

Робота оцінюється в 8–11 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні історичних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку відповідних уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 4–8 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 0–3 бали, якщо: робота має реферативний характер без відповідного аналізу; есе є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Оцінювання модульної контрольної роботи (40 балів)

Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три питання). До її написання допускаються усі студенти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота складається із 3 питань, які оцінюються наступним чином:

1 питання – 10 балів,

2 питання – 15 балів,

3 питання – 15 балів.

Перше питання має теоретичний характер, друге і третє – практичний.

З дисципліни «Методика і академічна доброчесність наукових досліджень з історії та археології» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.

Критерії оцінювання першого питання

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	9–10 балів	Здобувач вищої освіти у відповідях на питання демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповіді на поставлене завдання.

«добре»	7–8 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	6 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на питання дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	5–0 балів (не зараховано)	Відповіді здобувача вищої освіти на питання не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Критерії оцінювання другого і третього питань

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	15 балів	Відповідь на питання характеризується повнотою й висвітленістю висвітленої інформації, здобувач логічно і грамотно викладає матеріал, наводить низку прикладів, презентує власні оцінні судження щодо тих або інших явищ у контексті вивчення дисципліни
«дуже добре»	13–14 балів	Здобувач презентує високий рівень володіння навчальною інформацією, однак подекуди допускає незначні помилки у термінологічних визначеннях, не завжди супроводжує висвітлення теми необхідними прикладами й власними міркуваннями
«добре»	11–12 балів	Відповідь на питання чітка, однак носить ознаки фрагментарності, не завжди доцільними є наведені приклади
«задовільно»	9–10 балів	Здобувач частково відповідає на питання, однак не дуже логічно викладає думки, не наводить необхідних прикладів
«незадовільно»	8–0 балів (не зараховано)	Здобувач не відповідає на питання або належно не розкриває його, не володіє термінологією, допускає багато граматичних помилок.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній

освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
		залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	
75-81	C (добре)/Good	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	
60-66	E (достатньо)/Enough	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail	Не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail	

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Методика і академічна доброчесність наукових досліджень з історії та археології»:

– кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

– критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60% від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

– здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що

становить менше 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

– здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримали «не зараховано», дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

– ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

– відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

– за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgAiL_zz/view).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних і практичних занять, а також контролю за самостійною та індивідуальною навчально-дослідною роботою використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проєктор, екран для проєктора, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література.

Джерела:

1. Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) : наказ ректора К-ПНУ від 29.04.2020 р. No55-ОД. URL: <http://surl.li/bhnx>

2. Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних/кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності : наказ ректора К-ПНУ від 26.12.2022 р. No158-ОД. URL: <http://surl.li/eqhdm>

3. Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) : наказ ректора К-ПНУ від 26.12.2022 р. No158-ОД. URL: <http://surl.li/cxmzn>

4. «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка». URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTcaLtRbcQA86/view>

5. Порядок перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних посібників на рівень унікальності: наказ ректора К-ПНУ від 26.12.2022 р. No158-ОД. URL: <http://surl.li/eqhdy>

6. Про авторське право і суміжні права : закон України від 05.01.2022 р. URL: <http://surl.li/fjoc>

7. Про вищу освіту : Закон України від 06.04.2022 р. URL: <http://surl.li/jhtp>

8. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. №1756. URL: <http://surl.li/eqhgk>

9. Про запобігання корупції : Закон України від 13.02.2022 р. URL: <http://surl.li/hwce>

10. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 06.04.2022 р. URL: <http://surl.li/dhesx>

11. Про освіту: Закон України від 06.04.2022 р. URL: <http://surl.li/ixnq>

12. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Затверджено Рішенням НАЗЯВО від 29.10.2019 р. Протокол № 11. URL: <https://tinyurl.com/j7hvx9zh>

13. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року. К., 2020, с. 37-38. URL: <https://tinyurl.com/ухсеурба>

Основна:

1. Афанасьєва А. О., Кузькін Є. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2005. 96 с.

2. Бобилев В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підруч. Дніпро : ІМА-прес, 2014. 644 с.

3. Важинський С. Е., Шербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми, 2016. 260 с.

4. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження. Львів : Львівська політехніка, 2020. 336 с.

5. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с.

6. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

7. Калакура Я. Методологія історіографічного дослідження: наук.-метод. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 319 с.

8. Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 196 с.

9. Конверський А. Є., Лубський В. І., Горбаченко Т. Г. та ін. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. / [за ред. А. Є. Конверського]. Київ : Центр навч. літ-ри, 2010. 352 с.

10. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.

11. Кушнаренко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: підручн. Київ : Вікар, 2003. 328 с.

12. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / [О. Г. Шидакова-Каменюка, О. В. Самохвалова, С. Г. Олійник, О. І. Кравченко]. Харків : ХДУХТ, 2016. 187 с.

13. Попова Т. Життєпис ученого-історика на перехресті історичних традицій. Теорія. Методологія. Практика. Одеса : Бондаренко М. А., 2017. 456 с.

14. Філінюк А. Г., Кліщинський П. В. Методика наукових досліджень з історії та політології для студентів і магістрантів спеціальності «Історія» і «Політологія» денної і заочної форм навчання закладів вищої освіти. Вид. 3-тє доп. і перероб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2023. 128 с.

Допоміжна:

1. Артемчик Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. Київ: Форум, 2000. 270 с.

2. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права. Київ : Ін-т інтел. власн. і права, 2008. 288 с.
3. Бондаренко Г. В. Історичне пізнання: питання теорії і практики. Луцьк : Ред-вид від. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. 189 с.
4. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
5. Калакура Я. С. Історичне джерелознавство: підруч. для студ. істор. спец. вищих навч. закладів. Київ : Либідь, 2002. 489 с.
6. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
7. Кривонос О. Б., Демченко О. М. Методологія науково-дослідної роботи: навч. посіб. Київ: Всеукр. срец. вид-во «Медицина», 2010, 160 с.
8. Кульчицький С. В. Методологія і методика наукового дослідження: Матеріали до нормативного курсу. Київ. 2003. 234 с.
9. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
10. Майбутнє минулого : нові підходи до української історії / [ред. С. Плохій]. Кембридж, Массачусетс : Вид-во Гарвардського ун-ту, 2016. 506 с.
11. Макарчук С. А. Джерелознавство історії України: навч. посіб. Львів : Світ, 2008. 512 с.
12. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / [О. Г. Шидакова-Каменюка, О. В. Самохвалова, С. Г. Олійник, О. І. Кравченко]. Харків : ХДУХТ, 2016. 187 с.
13. Мирошниченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності – Історія): навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури». 2019. 296 с.
14. Нові перспективи історіописання / [за ред. П. Берка; пер. з англ.]. Київ : Ніка – Центр, 2004. 392 с.
15. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / [за ред. А. Є. Конверського]. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
16. Санцевич А. В. Методика исторического исследования. Киев: Наук. думка, 1990. 210 с.
17. Стефанюк Г. В. Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота: навч.-метод. посіб. для студ. денної і заочної форм навчання спец. 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 132 с.
18. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підруч. Київ: Знання, 2007. 2-ге вид., переробл. і доп. 317 с.
19. Сурмін Ю.П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
20. Суховірський О. Використання засобів мережі інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки // *Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини*. Умань, 2011. № 3. С. 131–135.
21. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням) // *Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України*. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106.
22. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Вид-во «Федорко», 2014. 408 с.

23. Уведення в науково-педагогічну діяльність: навч. посіб. / [В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе]. Дніпро : ЛІРА, 2018. 120 с.
24. Філінюк А. Г. Науково-дослідна робота студентів: метод. поради для студ. і магістр. вищих навч. закладів III–IV рівнів акредитації. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, ред.-видавн. відділ, 2006. 76 с.
25. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 3-є вид. Київ : Знання-Прес, 2003. 295 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського // URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Сайт Інституту історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua/uk>
4. Сайт Інституту археології НАН України // URL: <https://iananu.org.ua/pro-institut>
5. Сайт Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України // URL: <https://tsdavo.gov.ua>
6. Сайт Центрального державного архіву громадських об'єднань України // URL: <https://tsdahou.archives.gov.ua>
7. Сайт Центрального державного історичного архіву України. м. Київ. URL: <https://cdiak.archives.gov.ua>
8. Сайт Центрального державного історичного архіву України. м. Львів // URL: <https://tsdial.archives.gov.ua>
9. Сайт Державного архіву Хмельницької області // URL: <https://dahmo.gov.ua>
10. Інформаційні бюлетені «Академічна доброчесність Infobulletin» від проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) // URL: <http://surl.li/eqhgb>